MIESIĘCZNIK HERALDYCZNY

WYDAWANY PRZEZ ODDZIAŁ WARSZ. POLSKIEGO TOW. HERALDYCZNEGO

Nr. 10. Warszawa, Październik 1935. Rok XIV.

WARUNKI PRZEDPŁATY:
Członkowie Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, którzy uiścili roczną wkładkę w wysokości 24 zł., otrzymują bezpłatnie „Miesięcznik" oraz „Rocznik". Prenumerata dla niecz łonków na „Miesięcznik" wynosi rocznie w kraju: zł. 18, — zagranicą: zł. 20.

Członkowie Oddz. Lw. winni wpłacać na konto P. K. O № 153.091, członkowie Oddz. Warsz. oraz niecz łonkowie na konto P. K. O. № 21.621.

Korespondencję i artykuły nadsyłać pod adresem: Tow. Heraldyczne, Bibl. Ord. Krasińskich, Okólnik 9.

(W RAZIE PRZEWIDZIANEJ ODPOWIEDZI, ZAŁĄCZYĆ DO LISTU ZNACZEK POCZTOWY).

Średniowieczne zapiski heraldyczne łęczyckie.

(c. d.)

37. *Łęczyca, 9 kwietnia 1476 r. (W.).*

Expurgacio nobilitatis.

Nobilis Johannes de Myedzyrzecz[1] filius olim nobilis Nicolai advocati de Myedzyrzecz, qui per nobilem Johannem de Psarj[2] super genere nobilitatis fuerat inculpatus et infamatus, per induccionem testium ex tribus clenodiis seu armis nobilibus bonis, idoneis ipsorum medio iuramento est expurgatus, primo videlicet de armis patris sui de clenodii[a] **Pobogow**, de armis matris videlicet de clenodio **Hawdanczow**, de armis vero ave de clenodio **Ogonow**, nobiles bonos et idoneos induxit, qui in facie iudicii signo sancte Crucis tacto iuramento medio ipsorum corporali rotha per nobilem Mathiam de Prusky[3] burgrabium castri Lanciciensis, domini succamerarii camerarium procurentem et ipsum Johannem de Myedzyrzecz fratrem et consanguineum suum fore firmaverunt et asseruerunt, pro quibus ipse Johannes de Myedzyrzecz dedit memoriale iudicio.

Ius decrevit, quod nobilis Johannes de Psarj solvat tres marcas pro derogacione racione nobilitatis in quibuslibet duabus septimanis per marcam aut in finali termino totum nobili Johanni de Myedzyrzecz, filio olim nobilis Nicolai advocati de Myedzyrzecz, sub penis LXX-ta et L-ta.

Łęczycka gr. Inscr. ks. 4, f. 140.

38. *Łęczyca. In convencione terrestri, 2 stycznia 1477 r. (W.).*

Expurgacio nobilitatis.

Ius decrevit, quod nobilis Stanislaus, filius Johannis de Gyeczno[4] et de Modlna[5] debet se expurgare contra nobilem Annam[b] de triplici sua genoloya videlicet de armis

[a] *Tak w oryginale.* [b] contra nobilem Annam *dopisane z boku.*

[1] *miasto, pow. poznański,* [2] *pow. orłowski, par. Waliszew,* [3] *pow. łeczycki, par. Siedlec,* [4] *pow. łęczycki, wś kość.* [5] *pow. łęczycki, wś kość.*

patris et matris et ave fidedignis[a] personis eorundem armorum, si sunt in ista terra, sin non, extunc de alia terra, qui asseruit se esse de prima geneoloya patris de armis **Lazaky**, de genologia vero matris de armis **Grzymaly**, de genologia vero ave de armis **Thoporj**, de quibus suprascriptis armis de quibuslibet per duos viros notabiles[b] in eisdem armis existentes, qui in ista terra sunt et qui de dictis armis in ista terra non essent, extunc de aliis terris inducat viros notabiles de armis suprascriptis, qui iurabunt tacto iuramento iuxta rotham inferius scriptam. Rotha: nominando Deum et sanctam Crucem, quia litera pargamenea, quam Stanislaus produxit contra Annam, relictam Johannis de Gyeczno est iusta et debite exivit de cancellaria capitanei olim Michaelis Lasszoczsky ab officialibus ipsius et sub vero sigillo ex eiusdem capitanei de actis castri Lanciciensis. Et hos testes inducat ad expurgandum per duas et alias duas et tercias duas septimanas ex iuris admissione.

Łęczycka gr. Inscr. ks. 4. f. 335.

39. *Łęczyca, 28 listopada 1480 r. (P.).*

In facie iudicii nobilis Nicolaus de Wyerzeyki[1] infamavit, dehonestavit nobilem Nicolaum de Camoczino[2], eiusdem honori derogavit ac eius famam maculavit asserens ipsum fore et esse plebeum et ignobilem de rusticalique gen[ere] procreatum, nec dignum fore et esse se recompensa[c] et penis pro nobilibus wulneribus, pro quibus citavit. Qui quidem Nicolaus volens sue geneologie ostendere nobilitatem ortusque sui monstrare propaginem, fratres et[d] cognatos suos de triplicibus armis induxit, videlicet nobiles Martinum et Bernardum de Borowo[3] de armis et genolia patris[e] de armis **Lubrza** necnon Stanislaum et Nicolaum de Chorki[4] de armis **Ogonow** de genolia matris, ac eciam Nicolaum et Paulum de Zelenyewo[5] alias Dambrowa de armis **Pobogow** de armis et genolia awe, qui omnes tacto signo Crucifixi iuramento corporali fassi sunt et recognoverunt ipsum Nicolaum esse fratrem et consanguineum suum de armis supradictis, super qua expurgacione et generis monstracione ipse Nicolaus memoriale dedit iudicio.

Łęczycka gr. Inscr. 5, f. 602 v.

40. *Łęczyca, 1 lutego 1487 r. (P.).*

Myszthal expurgacio.

Nobilis Nicolaus de Boguschycze[6] alias de Orzeschky[f 7] heres, qui per nobilem Jacobum de Glynyk[8] super genere nobilitatis fuerat inculpatus et infamatus per induccionem testium ex quatuor cloenodiis[g] seu armis nobilibus bonis ydoneis ipsorum medio iuramento est expurgatus, primo videlicet de armis patris sui de clenodii[h] **Ogonow**, de armis matris videlicet de clenodio **Pobogow**, de armis vero ave de clenodio **Kuczaba** nobiles bonos et ydoneos induxit, qui in facie iudicii signo sancte Crucis tacto iuramento medio ipsorum corporali ipsis rodale[i] alias rotham per nobilem Dobeslaum de Dzerzazna[9] domini succamerarii[j] camerarium procurentem et ipsum Nicolaum fratrem et consanguineum suum fratrem firmaverunt et asseruerunt pro quolibet ipse Nicolaus memoriale dedit iudicio.

a fidedignis *nadpisane w miejsce przekreślonego* superioribus, b *przekreślono* et superiores. c *Tak w oryginale,* d *przekreślono* agna, e *przekreślono* et Stanisla, f *Dopisano pod tytułem zapiski* alias de Orzeschky heres. g *Tak w oryginale,* h *Tak w oryginale,* i *Tak w oryginale,* j *Przekreślono* camerarii.

[1] *pow. łęczycki, par. Łąkoszyn,* [2] *pow. piotrkowski, par. Srock,* [3] *pow. orłowski, par. Oszkowice,* [4] *pow. łęczycki, par. Siedlec,* [5] *pow. łęczycki, par. Strzegocin, Siedlec lub Słaboszewo,* [6] *pow. łęczycki, par. Piątek,* [7] *może Orzeszkowo, pow. łęczycki, par. Domaniewo,* [8] *pow. brzeziński, par. Szczawino lub Inowłódź,* [9] *pow. łęczycki, par. Modlna.*

Nobilis Nicolaus de Boguschycze alias de Orzeschky satis faciens honori suo astitit terminum contra nobilem Jacobum de Glynyk et memoriale dedit.

Łęczycka gr. Inscr. 7, f. 180, 181.

41. *Łęczyca, (po 17 czerwca a przed 29 września 1489 r.) (W.).*

Expurgacio nobilitatis advocati Lanciciensis.

Magnifici et generosi domini Johannes de Opporovo[1] palatinus Brestensis, Raphael de Leschno[2] curie regalis marsalcus et capitaneus, Andreas de Wroczini[3] Lanciciensis et Johannes de Schamovo[4] Conariensis castellani, cause et partibus infrascriptis iudices commissarii per regiam maiestatem in convencione Piotrkoviensi per specialem commissionis literam regiam superius notatam, dati et deputati, iudicio in castro Lanciciensi personaliter et iudicialiter presidentes ita processerunt et talem formam iudiciariam servaverunt. In primis et ante omnia visa, lecta et audita prefata regia commissione unacum citacione ex inde per ipsos commissarios decreta et per Petrum de Parzynczevo[5] ministerialem terre Lanciciensis de extradicione dicte citationis recognicione coram ipsis facta nobilis Nicolaus de Lescze[a 6] advocatus Lanciciensis ad expurgandam infamiam ignobilitatis per magnificum dominum Nicolaum de Curozwanky[7] castellanum Siradiensem sibi coram regia maiestate et regni Poloniae consiliariis, in convencione Piotrkoviensi generali novissime preterita, obiectam in contumaciam ipsius Nicolai castellani Siradiensis se petebat admitti prout terminus citacionis requirebat, qua citacione ipsum ad videndum et audiendum se expurgari citaverat. Dicti domini commissarii iuridice decreverunt memoratum dominum Nicolaum iuxta iuris formam ad iudicium proclamare et vocare. Quemquidem Nicolaum castellanum Siradiensem ad mandatum dictorum dominorum commissariorum providus Petrus de Parzynczevo ministerialis terre Lanciciensis prima, secunda, tercia et ultra iuris formam quarta vicibus proclamavit et proclamatum esse presencialiter recognovit, quiquidem dominus Nicolaus castellanus sic, ut prefertur, proclamatus, nec per se, nec aliquem suum procuratorem vel nuncium coram dictis iudicibus commissariis comparere curavit in termino, cuius absencia non obstante prefati domini iudices commissarii ad execucionem commissionis pretacte. In qua mandatur, ut unius partis contumacia non obstante pars altera comparens ad ea, que iuris sunt, admittatur, procedere curantes vigore prefate regie maiestatis commissionis iudicialiter decreverunt et sentenciaverunt prefato nobili Nicolao advocato Lanciciensi de quatuor clenodiis seu armis nobilitatis sue genealogie fieri et debere expurgacionem consuetudini tamen terrestri non derogando, in primis videlicet de clenodio sive armis paternis et avie per patrem, de armis maternis et avie per matrem. Tandem dictus Nicolaus advocatus Lanciciensis audito dictorum dominorum iudicum commissariorum iudiciali decreto mox et incontinenti ibidem presencialiter in facie dicti iudicii principaliter induxit testes et patruos sive fratres paterni clenodii et armorum, videlicet nobilis olim Michaelis de clenodio et proclamacione **Prawdziczy** nuncupato, duos viros generosos et nobiles dominos videlicet Johannem Prusskj castellanum Ravensem et Nicolaum de Sczavino[8] subiudicem Gostinensem, de armis vero et clenodio sive proclamacione[b] **Lazanky** sive **Jastrzampczy** avie sue per patrem generosum et strenuum Johannem subdapiferum Lanciciensem et Nicolaum militem de Beylavy[9] heredes et

a *Dopisano na marginesie* de Lescze. b *Przekreślono* Shrzenyavy.

[1] *pow. orłowski, wś kość.,* [2] *miasto, pow. wschowski,* [3] *pow. łęczycki, par. Nowe,* [4] *pow. łęczycki, par. Witunia,* [5] *pow. łęczycki, wś kośc.,* [6] *pow. radziejowski?* [7] *pow. wiślicki, wś kośc.* [8] *pow. brzeziński, wś kośc.* [9] *pow. orłowski, wś kośc.*

deinde de clenodio sive proclamacione **Shrzenyavy** matris sue olim nobilis Agnethis nobiles viros dominos Petrum et Stanislaum de Thopolya[1] heredes et postremo de clenodio sive armis **Dolivy** avie sue per matrem generosum et nobilem viros dominos Johannem de Goslavicze[2] subagasonem terre Lanciciensis et Vincencium de Pleczska Dambrova[3]. Qui omnes et singuli testes patrui et fratres sui consanguinei et[a] clenodiales sic inducti ad imaginem Crucifixi tacto signo sancte Crucis iuxta rotam per prefatos dominos iudices commissarios datam et decretam ac per dictum Petrum ministerialem pronunciatam corporalia seorsum duo et duo de singulis armis et clenodiis sue nobilitatis prestiterunt iuramenta in hec verba[b]: Sic nos Deus adiuvet et sancta Crux, quod scimus et testamur, quia nobilis Nicolaus de Lescze advocatus Lanciciensis a progenitoribus suis ex utroque parente suo est verus et legitimus nobilis genere et sanguine et noster nepos et frater clenodialis et de armis nostris de domo videlicet et proclamacione, ut prefertur iam descriptis et pro tali ipsum cum antecesssoribus suis et sua posteritate legitima tenemus et habemus pro patruo et fratre clenodiali et consanguineo, que quidem iuramenta ita coram eisdem dominis iudicibus commissariis facta prefatus ministerialis iudicialiter recognovit, super quo prefatus Nicolaus advocatus memoriale sive adiudicatum dedit iudicio et exinde prefati domini iudices commissarii suprascripti recepta ministerialis recognicione prefata et memoriali sive adiudicato ex iudicio ipsorum regali in vim predicte commissionis regalis tento et habito prefatum Nicolaum advocatum cum antecessoribus suis et sua posteritate legitima vere genere et sanguine nobilem adiudicaverunt et ius militale nobilitatis sibi decreverunt presentibusque adiudicant et decernunt ipsum et sequaces eius legitimos uti et gaudere iure nobilitatis quo ceteri nobiles in regno Polonie et ubique gaudent et pociuntur perpetuis temporibus duraturis, presentibus generosis et nobilibus dominis Joanne succamerario, Adam pincerna de Voznyky[4] heredibus, Alberto Glandzanowskj de Parzynczevo gladifero Lanciciensibus, Andrea de Cuthno[5] castellano Gostinensi, Joanne Lukowsky de Crzevo[6] et aliis multis etc.

Łęczycka gr Inscr. ks. 7, f. 579 v.

Tadeusz Piotrowski. *Zygmunt Wdowiszewski.*

a *Przekreślono* clenodia. b *Przekreślono* nominando Deum sanctam Crucem.

[1] *pow. łęczycki, wś kośc.*, [2] *pow. orłowski, par. Waliszew*, [3] *pow. orłowski, wś kośc.* [4] *pow. łęczycki, por. Leśnica*, [5] *miasto, pow. gostyński*, [6] *pow. łęczycki, par. Dąbie.*

Początki Rożyckich.

(c. d.)

Dzieci wymienionego Błaszkowskiego były następujące:

1) P e c h n a, żona Michała z Barzenina (obecnie Bardzynin w pow. łęczyckim), która procesuje się z wdową i dziećmi po Świętomirze i z potomstwem Wiszka w latach 1412 — 1416[17].

2) Ś w i ę t o m i r w 1405 r. kupił od ciotki swej, Machny Jakuszowej z Rozdzic (Fryjowych) za 110 grzywien szerokich groszy praskich należącą do niej część dziedzictwa w Rozdzicach. W 1406 r. ma spór graniczny z Paszkiem v. Pawłem z Łążek, wojskim łęczyckim, o granice. W 1408 r. już nie żyje, a spór ten prowadzi dalej

[17] Terr. Lanc. 4 f. 998; 5 f. 236 v; 6 f. 28, 92, 202 v, 308 v.

wdowa po nim, Katarzyna z Upala, mająca na Rozdzicach grzywien 30 posagu i 30 wiana. Spór ten, jak i z Pechną z Barzenina, przejmuje w 1415 r. syn Świętomira, M i k o ł a j[18]. Ten ostatni, przezywany Dźwigajem lub Dźwigoniem, ma w 1423 r. sprawę z Pełką ze Starzyn, w 1434 r. zabezpiecza żonie, Małgorzacie, grzywien 30 posagu i 15 wiana, a w 1441 r. już nie żyje. Żona, wzgl. wdowa, Małgorzata, występuje w latach 1436 — 1475, procesując się głównie z Janem z Leźnicy Wielkiej[19]. Dziećmi ich są zdaje się wzmiankowani: S t a n i s ł a w z braćmi w 1436 r., N. żona Andrzeja z Lisowic w 1465 r.. A n a s t a z j a żona Jana z Domanikowa w 1475 r., D o r o t a żona Mikołaja Wierzeyskiego i W a w r z y n i e c, procesujący się z Janem z Leźnicy W. o granice w latach 1450 — 1469, przyczem jego część Rożyc Żmijowych nazwana jest wówczas R. Nagórnemi. Wyprzedają oni swe części, przeważnie Marcinowi Matołowi z Rożyc[20].

3) W i s ł a w v. Wiszko występuje w Łęczycy w 1399 r.,[21] a w 1406 r., jakeśmy widzieli, już nie żyje. Był żonaty z N. z Sułkowic. Zostali po nim dwaj synowie: Świętopełk alias Pełka i Mikołaj, od 1427 r. przezywany Żmijem. Prowadzą oni od 1420 r. spór graniczny z wojskim Pawłem z Łążek i z Pechną z Barzenina, a nadto w 1420 r. z rodziną matki, Stefanem z Sułkowic, plebanem ze Mstyczewa, bratem tegoż Włodzimierzem i z ojcem ich Świętopełkiem, o posag matki. Mają też sprawy ze Ściborem i Stefanem z Leźnicy W. oraz między sobą. Dzielą się w 1427 r.[22]

Ś w i ę t o p e ł k żonie swej, Agnieszce, w 1425 r. oprawił grzywien 40 posagu i 20 wiana, odgranicza się w latach 1427 — 1432 od Bielaw (część Leźnicy W.) i Rożyc Trojanowych etc.[23] Córką jego była A n n a, żona Jana, wójta z Ciosen, która w 1479 r. za zgodą stryjecznego brata, Jana z Rozdzic, zastawia cały swój dział w R. Żmijach Marcinowi Matołowi z Rozdzic za 20 grzywien.[24] Drugą córką Świętopełka musiała być E l ż b i e t a z R. Żmijowych, żona 1 v. N. Grochowickiego, zapewne Jastrzębczyka - Łazęki, a następnie 2 v. już w 1468 r. wdowca, Marcina Matoła z Rozdzic, alias z Bogdańczewa, burmistrza Łęczycy, z rodu Ogończyków z Grabowa,[25] który z pierwszego małżeństwa, zapewne z mieszczką łęczycką, miał córkę za Michałem Lutomierskim, a jakiś może jego potomek z drugiego małżeństwa występuje jeszcze w 1591 r. jako R o ż y c k i h. O g o ń c z y k w Szczebrzeszynie.[26] Elżbieta umarła przed 1492 r. Miała ona z Grochowickim syna Jakóba, cystersa w Sulejowie, oraz Jana, zabitego około 1495 r., który w 1492 r. po śmierci matki dostał od swego ojczyma, Marcina Matoła z Rożyc, większą część Rożyc Fryjowych i część Rożyc Żmijowych, a był żonaty z Małgorzatą ze Szłap, która po jego śmierci zaślubiła Pawła Jasiaka z Rożyc Fryjowych.[27] Jan miał synów: Szymona Grochowickiego, zwanego często

[18] Terr. Lanc. 4 f. 943, 995, 1063, 1252, 1261; 5 f. 151, 337 v, 349, 372, 373; 6 f. 28, 92, 202 v, 308 v. [19] Terr. Lanc. 7 f 27 v, 36; 10 f. 301 v; 11 f. 109 v, 493 v, 645 v, 649, 667, 674, 725, 743 v, 12 f. 101, 240, 297, 317, 317 v; Recogn. Castr. Lanc. 2 f. 893. [20] Rec. Castr. Lanc. 2 f. 324 v; 3 f. 912 v; Terr. Lanc. 11 f. 725, 743 v; 12 f. 317, 317 v, 240; 297; 13 f. 60 v, 73, 96, 146 v, 288 v. [21] Pawiński, Księgi sądowe łęczyckie, Warszawa 1897, I 5792. [22] Terr. Lanc. 6 f. 946 v, 950, 1001; 7 f. 130 v; 8 f. 114 v, 130 v, 181 v, 312 v; 9 f. 17 v. [23] Terr. Lanc. 8 f. 22 v, 313; 9 f. 166; 10 f. 155 v, 187 v, 556 v. [24] RCL. 5 f. 469, 521 v. [25] RCL. 8 f. 356; o Marcinie Matole z Rożyc cf. artykuł mój „Szlachcic burmistrzem Łęczycy z końcem XV w.“, Mies. Her. 1934 s. 105—108; w niniejszem studjum prostuję niektóre szczegóły, mylnie tam podane, o Rożyckich; zawiera on też, niestety, szereg błędów druku. [26] Wittyg, Nieznana szlachta polska, s. 276. [27] RCL. 1 f. 434; 6 f. 1097, 1097 v; 7 f. 678; 8 f. 841 v, 868; 11 f. 128 v.

Rożyckim, występującego od 1502 r., żonatego z Dorotą z Budziszewic w ziemi rawskiej, którego syn Jan Rożycki z R. Fryjowych i Żmijowych, żonaty z Anną z Obidowa, zmarł bezpotomnie — oraz Jana Suskiego, dziedzica Suchej, żonatego z Małgorzatą, którego synowie, Stanisław, Szymon i Jan, dostali w 1568 r. od stryja Szymona posiadłości tegoż w R. Fryjowych i Żmijowych.[28]

Drugi syn Wisława, M i k o ł a j, żonaty był z Heleną, której w 1419 r. zabezpieczył grzywien 30 posagu i 15 wiana, załatwia drobne sprawy w Łęczycy w latach 1423 — 1441, odgranicza się w latach 1427 — 1429 od Rożyc Trojanowych, prowadzi w latach 1430 — 1433 sprawy Ścibora z Borzysławic, wojewody łęczyckiego.[29] Pozostawił następujące potomstwo:

a) P i o t r z K a m i o n n e j, który wydaje się synem Mikołaja, gdyż w 1485 r. występuje jako stryj Heleny z R. Żmijowych, żony Marcina z Krzemieniewa, o której niżej.[30]

b) J a n z R o z d z i c ma z bratem rodzonym Wojciechem pewne sprawy w 1464 r., wykupuje zastaw od Wawrzyńca z R. (brata) w 1469 r., asystuje stryjecznej siostrze Annie, żonie wójta Jana z Ciosen w 1479 r., odgranicza się w 1480 r. od Jakóba z Leźnicy W., bierze w zastaw w 1485 r. od Marcina z R. Żmijowych (bratanka) półanek roli.[31]

c) Ś w i ę t o m i r, syn Mikołaja Żmija z Rozdzic, w 1466 r. wymienia swą część Rozdzic z Janem Smogorzewskim na Piotrkowice i połowę Woli Piotrkowskiej w pow. ksiąskim, dopłacając mu 450 grzywien; w tymże roku Łukasz i Jakub, bracia rodzeni z Piotrkowic zabezpieczają Świętomirowi z Piotrkowic 80 grzywien za swą siostrą Katarzyną, a Świętomir z Piotrkowic zabezpiecza Janowi z Moskorzowa 210 grzywien na częściach swych dóbr dziedzicznych Piotrkowice i Wola Piotrkowska, jakie nabył od niego; nie jest już jednak właścicielem tych dóbr w 1494 r.[32]

d) W a w r z y n i e c, syn Żmija z Rozdzic, ma sprawy sądowe w latach 1444—1450 z Dadźbogiem z Woźnik i z Mikołajem Fryjem, a w 1464 r. występuje wraz z bratem niedzielnym Wojciechem. W 1466 r. już nie żyje, a występuje wdowa po nim, Elżbieta, zdaje się, z Małochowic.[33] Syn jego, W a w r z y n i e c, zeznaje w 1466 r. dług Mikołajowi z Małochowic i kupuje od Jana Smogorzewskiego nabytą przez tegoż od Świętomira z R. (stryja) część Rozdzic (Żmijowych), a w 1477 r. procesuje się ze Stanisławem, synem Niemierzy z Małochowic.[34] Córką Wawrzyńca starszego była też zapewne H e l e n a z R. Żmijowych, żona Marcina z Krzemieniewa, która w 1485 r. za zgodą stryja Piotra z Kamionnej i wuja, Andrzeja z Małochowic, sprzedaje swą część R. Żmijowych Janowi Grochowickiemu za 70 grzywien.[35]

e) W o j c i e c h ma w latach 1464—65 sprawy pieniężne z bratem niedzielnym Wawrzyńcem, w 1468 r. z Djonizym z Leźnicy W., a w 1476 r. i nast. z Janem z Leźnicy W., spowodu granic etc. W 1470 r. zabezpiecza swej żonie, Katarzynie,

[28] RCL. 10 f. 63, 276; 11 f. 128 v, 225, 429; 13 f. 91 v, 113, 194 v; 14 f. 107 v, 217 v; 15 f. 8 v, 57, 60, 191 v, 217, 542 v; 49 f. 257 v; 52 f. 1448; Terr. Lanc. 15 f. 294. [29] Terr. Lanc. 6 f. 868 v; 7 f. 40; 8 f. 313; 9 f 27 v, 58 v, 117 v, 265 v, 317; 10 f. 152 v, 155 v, 187 v, 193, 246 v; 11 f. 493 v. [30] RCL. 3 f. 1085 v, 1086, 1098. [31] RCL. 2 f. 209 v; 5 f. 469, 521 v, 742; 6 f. 1185 v; Terr. Lanc. 13 f. 146 v, 288 v. [32] RCL. 2 f. 486 v. Terr. Crac. 17 p. 386, 399; 21 p. 248; 260 p. 116. [33] Terr Lanc. 11 f. 649; 12 f. 17 v, 58 v, 135, 179, 231 v; RCL. 2 f. 277 v, 327, 331 v, 445 v. [34] Terr. Lanc. 14 f. 138, 218 v; RCL. 2 f. 475, 487; 4 f. 573 [35] RCL. 6 f. 1085 v, 1086, 1098.

grzywien 40 posagu i 20 wiana. W 1485 r. wdowa, Katarzyna, za zgodą brata swego, Stanisława z Leźnicy W., zrzeka się oprawy swego posagu i wiana na R. Żmijowych na rzecz pasierba, syna swego męża z pierwszej, nieznanej nam żony, Marcina.[36]

Ów M a r c i n z R. Żmijowych, często Żmijem lub Rożyckim zwany, załatwia różne sprawy pieniężne w grodzie w latach 1485 — 1521. Żonaty jest w 1485 r. z Katarzyną z Małego, za którą otrzymał od brata jej, Rafała Malskiego, 54 grzywny posagu, które oprawił wraz z 54 grzywnami wiana na połowie swych posiadłości w R. Żmijowych. W 1495 r. został ustanowiony opiekunem Szymona Grochowickiego z rodzeństwem. W 1524 r. ręczy za swego zięcia, Mikołaja Poletka Goszczyńskiego z Wierzbowej, a w 1528 r. córce swej, Helenie Goszczyńskiej, dał w 54 grzywnach, jako równowartości posagu matki, półanek z kmieciem i łan opustoszały z dodatkami w różnych polach w R. Żmijowych. W 1535 r. procesuje się z Szymonem Grochowickim, w 1537 r. zastawia pół łana roli w R. Żm. u Jana Bolkowskiego z Górek za 12 grzywien 20 groszy. W 1540 r. druga widać jego żona, Anna, zrzekła się oprawy swego posagu i wiana, za co Marcin zapisał jej $31^1/_2$ składów roli, a równocześnie dał synowi swemu, Stanisławowi, połowę swego dziedzictwa w R. Żmijowych.[37] Dzieci Marcina:

aa) H e l e n a, żona Mikołaja Poletka Goszczyńskiego z Wierzbowej, zwanego później często Rożyckim, który poza otrzymanym za żoną działem kupił od Szymona Grochowickiego w 1524 r. dwa łany opustoszałe, zwane Dźwiganowskie, w Rożycach Żmijowych (niegdyś należące do Mikołaja Dźwigonia) za 46 grzywien, a w 1525 r. jeszcze do tego dwór. Helena załatwia pewne transakcje w latach 1538/39, a w tymże roku dzieci jej, Jakób, Katarzyna, Barbara i Elżbieta, mają sprawę z Bernardem z Wierzbowej. W 1540 r. Helena procesuje się z Szymonem Grochowickim, a nadto z Janem z Woźnik, podkomorzym łęczyckim, o wieś Małe[38].

bb) S t a n i s ł a w R o ż y c k i otrzymuje od ojca w 1540 r. pół dziedzictwa tegoż w R. Żmijowych, a w 1542 r. bierze w zastaw pół łanu w R. Trojanowych od Marcina Kolanka Rożyckiego[39]. Zdaje się, że to tenże Stanisław Rożycki z ziemi łęczyckiej oświadcza w 1546 r. w grodzie krakowskim, że był gotów oddać Remigjanowi Chełmskiemu 7 łokci sukna czerwonego i 80 grzywien na podstawie wyroku sędziów polubownych, Walentego Dębieńskiego, referendarza JKMci i Andrzeja Gnojeńskiego, starosty nowokorczyńskiego[40]. Syn jego, M i k o ł a j, wraz ze stryjem Wojciechem dzielą między siebie w 1570 r. grunta, nabyte w R. Żmijowych od Szymona Grochowickiego; w 1574 r. nabywa on od Macieja Malskiego działy tegoż w R. Żmijowych, a w 1580 r. kwituje Jana Dąbrowskiego, odstępując mu swe zastawy w R. Trojanowych[41]. Zapewne to jego syn, W o j c i e c h, syn Mikołaja, zobowiązuje się w 1626 r. Kasprowi Sułkowskiemu[42]. Czy nie był synem Wojciecha S t a n i s ł a w R o ż y c k i (1604—1652), doktór obojga praw, kanonik poznański i dyrektor studjów w Akademji Lubrańskiego w 1636 r., później kanonik krakowski, profesor i rektor

[36] Terr. Lanc. 13 f. 139 v, 144; 14 f. 31 v, 89, 89 v, 119 v, 195 v, 196; RCL. 2 f. 209 v, 277 v, 327, 331 v; 3 f. 21; 6 f. 1159. [37] Terr. Lanc. 18-a f. 351, 357; RCL. 6 f. 1185 v, 1205; 7 f. 65, 565, 170 v, 232 v, 484 v, 500 v, 620; 8 f. 868; 12 f. 687; 13 f. 113; 14 f. 164; 16a f. 291 v; 22 f. 255 v; 25 f. 16 v, 17. [38] Terr. Lanc. 19 f. 37; 20 f. 77 v, 14, 86, 91 v; RCL. 14 f. 217 v; 15 f. 8 v, 57, 60, 191 v, 217; 542 v; 23 f. 128, 358; 24 f. 71. [39] RCL. 26 f. 392. [40] Castr. Crac. 63 f. 759. [41] RCL. 48 f. 348 v; 49 f. 168; 54 f. 751; 58 f. 582 v, 583 v; 61 f. 257 v, 330, 635; 67 f. 61. [42] Castr. Przedec. 69 f. 340.

Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz proboszcz w Koniuszy, który cały swój majątek zapisał kościołowi Wszystkich Świętych w Krakowie[43]?

cc) Wojciech Rożycki, zwany Żmijkiem, w 1560 i 1562 r. kupuje od Andrzeja i Wawrzyńca Kolanków Rożyckich część ich posiadłości w R. Trojanowych, pożycza w 1565 r. temuż Andrzejowi Rożyckiemu pewną sumę, a w 1570 r. dzieli się z bratankiem Mikołajem polami, nabytemi od Grochowickiego. Syn jego Jan zaciąga w 1579 r. pewien dług u Szymona Suskiego[44]. Niewątpliwie syn tego ostatniego, Stanisław, syn Jana, zastawił w 1612 r. za 200 złp. dział swój w Rożycach (Żmijowych) Zofji Straszkowskiej, córce Jana, a żonie Stanisława Wyszyńskiego, a w 1625 r. uzyskał od Jana Mirowskiego intromisję do wsi Wola Mirowska[45]. W takim razie jest on identyczny ze Stanisławem, który według Okolskiego i Niesieckiego sprzedał Rożyce, był h. Doliwa, podwojewodzim łęczyckim, urodzonym z Anny Pomorskiej h. Pobóg (krzyż na podkowie) czy też Abdank, a żonatym z Jadwigą Moszczyńską h. Nałęcz z pow. inowrocławskiego, urodzoną z Katarzyny Nadborówny h. Lis czy też Nowina z pow. kcyńskiego. Miał on córkę za Osieckim ze Stawca i czterech synów: 1) Jędrzej; 2) Jan (1603—1669), proboszcz w Miejskiej Górce, później w Klimuntowie, Kościanie, Zwoleniu, w 1646 r. kanonik poznański, w 1658 r. kanonik i proboszcz gnieznieński, w 1663 r. opat mogileński, w 1668 r. biskup chełmski, sekretarz królewski, pisarz skarbu koronnego, poseł na sejmy, prezydent Trybunału Koronnego[46]; 3) Jakub, elektor króla Władysława IV z ziemi dobrzyńskiej w 1632 r., a króla Jana-Kazimierza z woj. łęczyckiego w 1648 r., żonaty z Anną Mikołajczewską h. Rola, córką Anny czy Zofji Łazińskiej h. Topór czy też Jelita, którego synowie: Florjan, kanonik poznański w 1665 r., gnieznieński i płocki w 1668 r., zmarły młodo w 1676 r., oraz Michał, elektor króla Michała w 1669 r. z woj. łęczyckiego i Jan, elektor tegoż króla z woj. kaliskiego[47]. Czwartego syna Stanisławowego Okolski i Niesiecki niejasno wymieniają. Wydaje mi się, że był nim Stanisław, syn Stanisława, który w 1664 r. w grodzie krakowskim wraz z siostrami, Jadwigą Kunowską, Anną Wojciechową Kozłowską i Barbarą Sztemberkową kwituje Abrahama Jarzynę; on to zdaje się następnie od 1666 r. jest stolnikiem łęczyckim, w 1669 r. wyborcą z woj. łęczyckiego króla Michała, a w 1674 króla Jana Sobieskiego[48]. Przypuszczeniu temu wydaje się przeczyć fakt, że między wymienionemi w 1664 r. siostrami brak Osieckiej, nie znają zaś ich ani Okolski ani Niesiecki: nie jest to jednak fakt decydujący.

[43] Recept. s. Install. Posnan., Rocznik XXXV Tow. Prz. Nauk, Poznań 1909, s. 95; Estreicher, Bibljografja XXVI 434, przyczem mylnie przypisano mu autorstwo „Penu synopticum", manuskryptu Nr. 1162 w Bibljotece ord. Zamoyskiej, mieszając go ze Stanisławem Rola-Rożyckim, synem Wojciecha. Cf. nadto Rodzina XV 286, gdzie niewiadomo dlaczego zaliczono go do Roliczów, oraz Starowolski, Monumenta Sarmatarum, 1655, s. 62, gdzie podany tekst jego nagrobka w kościele WW. ŚŚ. w Krakowie. Bardzo jest jednak możliwe, że pochodził on z mieszczan Kleparskich, z których jednego nagrobek podaje też Starowolski, s. 178 [44] RCL. 44 f. 468; 46 f. 866; 47 f. 1030 v; 49 f. 170; 66 f. 201. [45] Castr. Przedec. 59 f. 473; Perp. Czersk. 7 f. 248. Niesiecki, powtarzając zdanie Okolskiego, że Doliwowie Rożyccy dawniej używali herbu Poraj, potwierdza je uwagą, że widział w kościele Św. Michała na zamku w Krakowie nagrobek Rożyckiego z herbem Poraj. Rzeczywiście, Starowolski przytacza tekst nagrobku w tym kościele Stanisława Rożyckiego, zmarłego w 1630 r. w wieku ponad 74 lat (op. c. s. 55). Jednak zdaniem mem ów Stanisław to nie ten Doliwczyk, o którym w tekście mowa, lecz Stanisław Rola-Rożycki, syn Andrzeja Kolanka z Trojanowych Rożyc, a brat Wojciecha, o których niżej będzie mowa, gdyż nie jest na nagrobku nazwany podwojewodzim łęczyckim, a i daty życia bardziej odpowiadają Roliczowi, niż Doliwczykowi, współcześnie prawie żyjącym. W takim razie na nagrobku byłby herb Rola, który z łatwością przez pomyłkę, przy zatarciu, w 100 lat później przez Niesieckiego mógł być wzięty za Poraja. Tem samem upadałby jeden z argumentów za pieczętowaniem się Doliwów-Rożyckich pierwotnie Porajem. [46] Okolski, Niesiecki; Korytkowski: Prałaci i kanonicy katedry metr. gnieznieńskiej III 392; Rec. s. Install. Posnan., Rocznik XXXV Tow. Przyj Nauk, Poznań 1909, s. 100; Perp. Czersk. 13 f. 205; Don. Vars. 51 f. 1676; Vol. Leg. [47] Korytkowski j. w. III 397; Rec. s. Install. Posnan. 111; Zap. Tryb. Lub. 54 f. 670; Pietruski, Elektorowie; Borkowski i Wąsowicz, Elektorowie, Rocznik I Tow. Herald.

W 1576 r. według ksiąg poborowych właścicielami roli kmiecych w Rożycach Żmijowych są zgodnie z powyższem przedstawieniem: Jan, syn ś.p. Wojciecha, Rożycki (2 łany), w części zaś Suscy po Grochowickim (2 łany). Wojciech Rożycki (zapewne raczej syn jego Jan) posiada też wówczas część sąsiedniej wsi, Suchej Podleśnej, nabytą od Stanisława Bolkowskiego[49]. W 1580 r. jako tacy właściciele w R. Żmijowych występują Suscy (4 łany, w czem 2 opustoszałe), Mikołaj Rożycki (syn Stanisława — 2 łany) i Jan Rożycki, syn Wojciecha ($^1/_2$ łanu), lecz już w 1582 r. w R. Żmijowych niema łanów kmiecych, należących do Rożyckich, tylko do Suskich (2 łany)[50]. Zapewne przeszli oni na gospodarstwo czysto folwarczne, nie podlegające podatkowi łanowemu, folwark bowiem w R. Żmijowych ostał się jeszcze do XX w. i był podobno według wiadomości lokalnych do połowy XIX w. w ręku jakichś Rożyckich. W metrykach parafji w Leźnicy W. występują Rożyccy przez XVIII w. (z poprzednich wieków zaginęły). Na tablicy zaś kamiennej w kościele podominikańskim w bliskiej Łęczycy, poświęconej pamięci dobrodziejów klasztoru, widnieje szereg Rożyckich: w 1670 r. Michał, 1677 r. Jan, 1737 r. Antoni, 23/12 1752 r. Szymon. Część tych imion daje się wyraźnie zidentyfikować z członkami rodziny Rożyckich h. Doliwa.

Wszystkie powyższe wywody wyraźnie wskazują, że interesujący nas dziedzice Rożyc Żmijowych, Błaszkowscy alias Rożyccy, należeli do Doliwów, pisanie się zaś Doliwów, wzgl. Porajów-Rożyckich z Rożyc Wielkich i Małych było uzasadnione tem, że posiadali Rożyce Żmijowe (Wielkie) i przejściowo raz część Fryjowych, raz zaś część Trojanowych (Małe). Nie wydaje więc słuszną uwaga Okolskiego, że pierwotnie ci Rożyccy pieczętowali się Porajem, a później dopiero Doliwą. Raczej było odwrotnie; być może zaś, że wobec podobieństwa herbów tych świadomość klejnotu rodowego nie była tu zupełnie jasna i dlatego od początku rodzina ta pieczętowała się *promiscue* obu temi herbami, ustalając później dopiero w poszczególnych swych gałęziach jeden z nich. Tą tylko okolicznością możnaby uzasadnić owe twierdzenia Okolskiego i Niesieckiego o wspólnem pochodzeniu Rożyckich h. Poraj i Doliwa. Kwestję tę jednak mogłoby tylko rozstrzygnąć specjalne studjum o wszystkich gałęziach tej rodziny.

III. Rożyce Fryjowe.

Do rodziny, dziedziczącej na R. Fryjowych, spokrewnionej, zdaje się, z Błaszkowskimi-Rożyckimi z R. Żmijowych, należeli być może Mikosza, występujący w 1388 r na rokach łęczyckich, oraz według wszelkich danych Wszebor (Seborius) z Rozdzic, pojawiający się tamże w 1390 r.[51], z imienia sądząc wydawałoby się Jastrzębczyk,

[48] Inscr. Castr. Crac. 285 p. 1411—1416; Rkps. Ossol. 139 f. 114; Pietruski, Elektorowie; Rocznik I T. H.; Vol. Leg. a. 1674. Żychliński (Złota Księga VI 194, VII 55) czyni go mylnie synem Wojciecha Rola-Rożyckiego z rzekomej jakiejś drugiej jego żony, Anny Pomorskiej, której nigdy nie miał. [49] Pawiński, Źródła dziejowe, XIII 69. [50] Archiwum Skarbowe. [51] Pawiński, Księgi sądowe łęczyckie, I 934, 1671.

czemu jednak przeczą fakty, tyczące się jego potomstwa. Dziećmi jego byli: Jakusz Elżbieta i Mikołaj.

1) Bratem Mikołaja, a więc synem Wszebora, był Jakusz z Rozdzic. Żona jego Machna, siostra Dzierżki Błaszkowskiej, w 1405 r. sprzedała swoją część dziedzictwa w Rozdzicach siostrzeńcowi swemu, Świętomirowi z Rozdzic (Żmijowych) za 110 grzywien. Jakusz zaś w 1406 r. wyjednał odłożenie terminu sądowego brata Mikołaja z Klimkiem z Rozdzic (Trojanowych). W 1423 r. wraz z bratem Mikołajem ma sprawę z Janem z Woźnik[52]. Zostawił trzech synów:

a) Jan z R. wraz z żoną Śmichną w 1434 r. zastawił swój dział dziedzictwa w Sczislo (?) Stefanowi z Chodowa, stolnikowi łęczyckiemu, a w 1437 r. zastawił z tąż żoną cały swój dział Mironiega w Szczeglu, jaki trzymał w posagu w sumie 19 grzywien, Mścigniewowi z Miedzna. W 1473 r. Jan, syn Jakusza, z R. Fryjowych wziął w zastaw półanek roli od Piotra Sulimy z R., w 1476 r. ręczy za Jana Fryja z R. (brata stryjecznego), w 1478 r. bierze w zastaw łan roli od brata Wojciecha, syna Jakusza z R., za 5 zł. węg., dodając mu w 1481 r. 40 grzywien do łącznej sumy 50 grzywien długu, a w 1479 r. ma sprawę ze Stefanem z Wąglczewa i Mikołajem z R. Trojanowych[53]. Synem Jana był, zdaje się, Paweł Jasiak z R. Fryjowych, którego w 1485 r. sąd zobowiązuje do wydzielenia działu stryja, Mikołaja, i oddania go Marcinowi Matołowi z R., który był go wziął w zastaw. W 1494 r. zapisuje on dług zięciowi swemu (gener), Stanisławowi z Zieleniewa. W latach 1502—1510 występuje jako Paweł z R. Żmijowych, mąż Małgorzaty, wdowy po Janie Grochowickim z R. Żmijowych, a ojczym Szymona Grochowickiego, w kilku sprawach. W 1513 r. Małgorzata, wdowa po nim, za zgodą syna Szymona Grochowickiego zastawia łan roli w R. Żmijowych u Marcina z R. Żmijowych[54]. Z dziećmi jego nie spotykamy się.

c. d. n. *Edward Taylor.*

---

[52] Terr. Lanc. 4 f. 943, 995, 1028; 726. f. [53] Terr. Lanc. 10 f. 391 v; 11 f. 183 v, 230 v; RCL. 3 f. 386; 4 f. 165; 5 f 110 v, 322 v, 344; 6 f. 6 v. [54] Terr. Lanc. 15 f. 294; RCL. 6 f. 1233; 8 f. 590; 11 f. 128 v, 225, 429.

Mieszkańcy Wschodu we Lwowie.

Lwów w XVI i XVII w. był główną arterją handlową, łączącą Wschód z Zachodem i skupiał w swoich murach przedstawicieli rozmaitych narodowości zwłaszcza wschodnich, a więc Ormian, Turków, Tatarów, którzy przyjeżdzali do Lwowa z towarem, a z czasem tutaj osiadali. Akta miejskie lwowskie pełne są nazwisk, które słuchem ocenić można jako wschodnie, nie będąc nawet wielkim znawcą lingwistyki. Wśród tych nazwisk powtarza się często imię Muradów, Muratów, Muratowiczów, co do których trudno orzec zrazu, czy są to rodowici Turcy, czy też członkowie innych nacyj zostających wówczas pod zwierzchnictwem rozległego imperjum tureckiego. Rozpatrzenie, jak się rzecz przedstawia na podstawie źródeł, nie będzie bez interesu dla nauki.

Muradów zwanych także Muratowiczami spotykamy wszędzie, nietylko we Lwowie, lecz także w innych miastach Polski jak w Żółkwi[1], Opatowie[2], Kamieńcu[3], a przedewszystkiem w Zamościu[4]. Ze Wschodu na Zachód dążyli oni drogą na Mołdawję, przez którą prowadził szlak handlowy, gdyż Muradowie są także w Suczawie[5] i Jassach[6].

Nasuwa się wobec tego pytanie, czy to są Turcy? Na ich bowiem pochodzenie tureckie wskazywałoby imię samo Murad. Jednak Muradzi, występujący w Polsce, zeznają o sobie, że są Grekami, bądźto Ormianami[7], pochodzącymi z pod zaboru tureckiego, a przyjmowali imiona tureckie, jak sądzić można, ulegając wpływom tureckiego otoczenia. Liczni Muradzi, względnie Muratowicze lub Muradowicze, synowie lub wnukowie Murada, nie pozostawali ze sobą w żadnym stosunku pokrewieństwa. Mieszkańcy Wschodu z chwilą zmiany swego imienia na gruncie lwowskim na nazwisko, jako imiona przyjmowali zwyczajnie imię jakieś ruskie n. p. Iwaśko Muratowicz[8], Iwanasko Korniakt. Zdarzały się też wypadki, ale rzadziej, że przekształcano imię wschodnie na nazwisko, a Murad zostawał imieniem: Murat Omelianowicz[9].

Interesa handlowe zapędzały Muradów — z najrozmaitszych zakątków Azji Mniejszej do Lwowa. I tak w r. 1614 bawił we Lwowie „Murath de Trapezon“[10], w r. 1645 Hadzi „Murad“ Ormianin angorski[11], a Sefer Muratowicz z Kerasun był w r. 1603 obywatelem lwowskim[12], jak i w r. 1628 Murad Persa nazwany „incola Leopoliensis“[13], spotyka się też Muradów z Kaffy[14] i. t. d.

Toteż we Lwowie, z powodu mnóstwa spraw, jakie mieli ludzie narodowości wschodnich przed sądami i urzędami lwowskimi — znajdował się zawsze tłómacz, który tłómaczył zeznania stron spisywane bądźto po polsku[15], bądź po łacinie[16].

W r. 1608 zmarł we Lwowie Turek Madein Celebi; brat jego Husain, jadąc do Lwowa w celu podjęcia rzeczy pozostałych po Madeinie, miał przy sobie list polecający wojewody wołoskiego, a także pismo Jana Potockiego następującej treści: „Jan Potocki z Potoka, generał ziemie Podolskie, Kamieniecki, Latyczowski starosta, pisarz polny koronny. Czynie wiadomo komu to wiedzieć potrzeba, iż jedzie do Lwowa Husain Celiebi kupiec z miasta Cioru[17], poddany cesarza tureckiego, który tam w Urzędzie lwowskim ma sprawe o rzeczy po śmierci brata swego, Madein Celebi pozostałe. Przeto żądam, aby wszędy wolno był przepuszczon, krom żadnego nagabywania y trudnoscy iakiey onemu zadawania, gdyż ma w tey sprawie swey y listy za sobą przyczynne y świadeczne H.I.M.[18] do urzędu lwowskiego. Za kthorym y ia

---

[1] W szkicu tym opartam się na źródłach lwowskich, mieszczących się w Aktach Officii Advocatialis, Consularis, Iudicii Civilis, Iudicii Armenorum, Libri Resignationum, Fasciculi Copiarum Iudicii Armenorum, Archiwum miasta Lwowa. Murad Muradowicz civis Żołkieviensis. *Officii Advoc.* t. 19 p. 717. [2] Hieronimus Murat civis Opatoviensis. *Acta Consul.* t. 14 p. 1203. [3] Simon Muratowicz Armenus civis Camenecensis de Podolia *Officii Advoc.* t. 22 pag. 124. [4] Ormelianus Murath Graecus civis Zamoscensis. *Officii Advoc.* t. 13 p. 1157. [5] Murath civis Socaviensis. *Officii Advoc.* t. 6 p. 832. [6] Murat dictus Chromy de Jassy. *Officii Advoc.* t. 9 p. 567. [7] Murath Armenus Leopoliensis. *Iud. Civil.* t. 7 p. 267. [8] Acta *Consul.* t 19 p. 882. [9] Ibidem. [10] Trebisonda, Tirabson, Trapezunt, niegdyś turecki wilajet w Małej Azji nad m. Czarnem. *Ritter's* Geographisch — statistisches Lexicon, Lipsk 1883, II. 788. *Acta Consul.* t. 25. p. 94. [11] *Acta Consul.* t. 50. p. 906. [12] *Acta Consul.* t. 19. p. 62 i p. 882. [13] *Officii Advoc.* t. 21. p. 1144 i p. 1145. [14] *Acta Consul.* t. 14. p. 473. [15] *Acta Consul.* t. 50. p. 906. [16] *Libri Resign.* t. 7. p. 243. [17] Najprawdopodobniej jest to mieszkaniec Sirny „Cyrnos“, małej wyspy na archipelagu greckim, będącej pod panowaniem tureckiem. *Hübners* Staats-Zeitungs und Conversations Lexicon 1737, 925. [18] Hospodara Jego Mości.

prosze, aby tho, co mu będzie slusznie według przystoyney sprawiedliwości należało, odniosł. Datum w Jasich die XV Marty Anno 1608. Joannes Potocki z Potoka, starosta Kamieniecki, generał Podolski." — Husain po przybyciu do Lwowa złożył przed urzędem lwowskim radzieckim oba listy, jego tożsamość stwierdziło również sześciu obywateli. Tymczasem na towar Madeina położyli areszt Murad Ormianin kamieniecki, Awedik Wasylowicz i Krzysztof Haczador, a Husain dopiero po zaspokojeniu pretensyj, odebrał towar pozostały po bracie[19].

Zdarzył się i taki wypadek, że przed sądem lwowskim w jednej sprawie zeznawało wielu cudzoziemców. A mianowicie Iwaszko Krzysztofowicz Ormianin kamieniecki, pozwał o myto pieniężne[20] od pieniędzy za granice wywożonych od każdego sta złotych po kopie — Jakóba Hayzer, Hadzi Murada Ormian angorskich, Wartana Jakóba Nigohow Ormian perskich, Nikołę Stanow, Jani Greka, Mikołaja Arniwoda, Dymitra Leka Ormian z Jass i wielu innych kupców cudziemskich. Wszyscy pozwani zjawili się dnia 25. III 1645 r. osobiście w sądzie lwowskim i zgodnie przez tłómacza oświadczyli: „Żeśmy nie powinni takowego myta p. Iwaszkowi płacić, gdyż to mytho Constitutiami na Seymie in Anno 1643 uchwalonemi zniesione iest"[21].

Cudzoziemiec, chcąc osiąść na stałe we Lwowie i wejść w skład jakiejś gminy, czasem „per vinculum sacri matrimonij iuxta ritum Armenicalem initi" zostawał zaliczony „inter concives Leopolienses"[22]. Związki małżeńskie Muradów z Ormiankami lwowskiemi są dość częste. Murad „Oslowic" Ormianin we Lwowie osiadły ożenił sie z Anastazją[23], która już jako wdowa miała sprawę w r. 1633 z Haywad Orumszewiczem[24]. Warterys Muradowicz „de terra Armenia oriundus" pojął Katarzynę Norberzankę[25], Jakób Muratowicz, Ormianin lwowski Barbarę Serebcównę, która po jego śmierci została z dwojgiem dzieci[26], a żoną Antoniego Muratowicza była Anna córka „niegdy Zachariasza Ziemianowicza Ormianina lwowskiego"[27].

Do osiadłych we Lwowie w XVI wieku należy zaliczyć również Murada Kierymowicza „Multaneum negotiatorem, Armenum Leopoliensem". Po jego śmierci w r. 1601 wystąpiła z pretensjami do jego majątku żona jego Anna Murathowa w imieniu swojem „et liberorum cum olim Muratho Kierymowicz progenitorum"[28], i Toros Bernatowicz[29]. — Ponieważ Muradzi lwowscy pozostawali w różnych stosunkach z Muradami innych miast, a zwłaszcza Zamościa, toteż „Murath Melenki Graecus civis et negotiator Zamoscensis" pozwał „olim Murada Kierymowicza"[30], a w r. 1604 ustanowił areszt na wszystkie dobra po nim pozostałe[31]. Z pretensjami do dóbr Murada Kierymowicza wystąpił również Sefer Muratowicz Ormianin turecki[32], z Ka-

[19] *Acta Consul.* t. 22. p. 262. [20] Iwaszko Krzysztofowicz, prawdopodobnie mytnik cła granicznego, powołuje się na uniwersał podskarbiego koronnego, którym „expresse declarowano, aby kiedy kupiec tak cudzoziemski iako y tuteczny od pieniędzy które za granice wywozi myto pieniężne płaciel od każdego sta złotych po kopie". Roszczenia swe oparł na konstytucji sejmu walnego koronnego z r. 1611, według której „kupcy wszyscy, którzy pieniądze gotowe wywożą za granice pod ten czas tylko poparcia woyny Moskiewskiey płacić malą wedle konstytucyi 1598 od sta złotych po złotych dwa. Ktory pobor ma bydz na na komorach pogranicznych przy cle wybierany". *Volum. legum* III f. 48. Oskarżeni jednak bronili się tem, że podatek pieniężny został w r. 1643 zniesiony. W *Voluminach legum* pod r. 1643 niema tej konstytucji. [21] *Acta Consul.* t. 50 p. 906. [22] *Acta Consul.* t. 30 p. 15. [23] *Fasc. Cop. Iud. Armen.* t. 1 p. 55. [24] *Iud. Civil.* t. 32 p. 1881. [25] *Officii Advoc.* t. 13 p. 1957. [26] *Officii Advoc.* t. 21 p. 1528. [27] *Officii Advoc.* t. 21 p. 2139. [28] *Iud. Armen.* t. 5 p. 17. [29] Ibidem. [30] *Iud. Armen.* t. 5 p. 8. [31] *Officii Advoc.* t. 13 p. 1243. [32] *Officii Advoc.* t. 12 p. 598.

rasarz[33] „ex oris Turcicis"[34], potem Ormianin zamojski[35], a wreszcie lwowski, który w r. 1603 spłacił Grekowi Dutaplo dług zaciągnięty przez Murada Kierymowicza[36].

Siostra jakiegoś Murata Ormianina zamojskiego wyszła zamąż za Jerzego Iwaszkowicza Ormianina lwowskiego, a kiedy ów Murat w czasie pobytu swego u szwagra w lecie 1591 r. zachorował, wtedy to w obecności zaprzysiężonych ławników miasta Lwowa wypowiada ostatnią swą wolę: żonie Zuzannie ma być zwrócony posag 500 złotych, do którego jeszcze drugie tyle przyczynił, jak też wszystko, co wniosła w złocie, srebrze, perłach i szatach, jak „y to com ieszcze iey polepszeł". Dom zaś w Zamościu z jego przyległościami, to jest z folwarkiem, rolami, cegielnią i z całym sprzętem domowym zapisał Murąt swej siostrze „na imię Zolmelik z Kaphy" i naznaczył „do iey przijazdu czas nadalszy do trzech lat"[37].

We Lwowie też na ul. Ormiańskiej między kamienicami Ubalowską a Domazerskich znajdowała się kamienica oddawna zwaną Muratowiczowską. W r. 1638 właścicielami tejże byli: Szymon Muratowicz z żoną Anną Lazarówną, Grzegorz Norsesowicz z żoną Zofją Muratowiczówną, wreszcie Anna Muradowiczowa, wdowa po Janie Muratowiczu „ritus Armenicalis Prezbiteri"[38]. W najbliższem zaś sąsiedztwie tej kamienicy między kamienicą Domazerskich, a Głuszkiewiczowską była kamienica zwana Muradowiczowską[39], Eminowiczowską[40] lub Murad-Eminowiczowską[41] od r. 1638 własność Murada Eminowicza[42].

Murad Eminowicz zjawił się we Lwowie z Adrjanopola w styczniu 1628 r., przez związek małżeński z Anną Steckowiczówną wszedł do gminy ormiańskiej lwowskiej[43] i stał się protoplastą rodziny Murad Eminowiczów w Polsce. Poszukiwania dotyczące połączenia obu tych nazwisk Murada z Eminem nie dały pomyślnego rezultatu. Wprawdzie w r. 1582 żył w Konstantynopolu Ormianin Emin[44], który chciał się przenieść do Polski[45], miał jednak z żoną Szelcik Kaden dwóch tylko synów Sinana i Serkisa. Emin ten raz jeden bawił we Lwowie[46]. — Natomiast w r. 1642 występuje „Athalanus" Eminowicz jaka obywatel Brodów[47], w r. 1643 Zacharjasz Eminowicz, Ormianin „de Anguria[48] protunc incola Leopoliensis"[49], a także Hadzi Murad Ormianin angoryjski[50]. Przypuszczać należy, że i Murad Eminowicz pochodził z Angory, z którą pozostawał w stosunkach pieniężnych[51], i że był Ormianinem, gdyż w testamencie swoim z r. 1645 legował pewną kwotę na „kielich, krzysz y ornat z zupelnym aparatem do świętego Eczmiadzinu"[52].

Zebraliśmy szereg wzmianek z przełomu XVI i XVII w., znajdujących się w archiwaljach miasta Lwowa, które wskazują na wielki napływ ludności wschodniej do województw wschodnich Rzptej. Jak się ten przybytek przejawił demograficznie przez wsiąkanie ludności napływowej w ludność tubylczą: szlachtę, mieszczan i włościan,

[33] *Acta Consul.* t. 19 p. 62. Kerasun wilajet turecki nad m. Czarnem. *Ritter's Lexicon* I. 841 [34] *Officii Advoc.* t. 13 p. 198. [35] *Iud. Armen.* t. 5 p. 528. [36] *Acta Consul.* t. 19 p. 882. [73] *Acta, Consul.* t. 14 p. 473. [38] *Iud. Armen.* t. 13 p. 242. [39] *Iud. Armen.* t. 15 p. 1120—1134. [40] *Iud. Armen.* t. 15 p. 409. [41] *Iud. Armen.* t. 18 p. 91 i *Acta Consul.* t. 61 p. 744. [42] *Acta Consul.* t. 46 p. 343—351. [43] *Acta Consul.* t. 36 p. 15, p. 18—21 i p. 187. [44] *Iud. Civil.* t. 14 p. 1422. [45] *Iud. Civil.* t. 14 p. 1425. [46] *Libri Resign.* t. 7 p. 243. [47] *Officii Advoc.* t. 24 p. 1745. [48] Angora, Enguru Ankara, wilajet turecki w Azji Mniejszej. *Ritter's* Lexicon. I. 62. [49] *Acta Consul.* t. 49 p. 1469. [50] *Acta Consul.* t. 50 p. 906. [51] *Iud. Armen.* t. 15 p. 423. [52] *Fasc. Cop. Iud. Armen.* t. 3 p. 330. — Etschmiadzin, sławny klasztor ormiański, o 30 km. od m. Eriwan, miejsce pielgrzymek ormiańskich. *Ritter's* Lexicon. I. 509.

nie naszą rzeczą dochodzić. Wielokrotność imienia Murada, powtarzająca się wśród różnych osobników, nie połączonych węzłami pokrewieństwa, często różnych nacyj, wskazywałaby na jakiś charakter przezwiskowy tego imienia, powstały czyto na gruncie lwowskim czy może już na terytorjum tureckiem.

Eugenja Trillerówna.

Sprawozdania i Recenzje.

Kruczkowski Korwin Sylwester: Poczet Polaków wyniesionych do godności szlacheckiej przez monarchów austr. w czasie od r. 1773 do 1918, i t. d.

W pierwszej części mojej recenzji omówiłem niedokładności i braki, jakie spostrzegłem w tej pracy. Słuszność każe jednak przyznać, że znajdują się w niej także i walory. Autor wyszukał w aktach Wydziału Stanów, a następnie b. Wydziału Krajowego galic., przechowanych obecnie w Archiwum Państwowem we Lwowie, wzmianki o licznych rodzinach polskich, które, już po wydaniu oficjalnego „Pocztu szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“ w r. 1857, otrzymały w Austrji tytuły, szlachectwo lub też zatwierdzenie staropolskiego szlachectwa, a wynik tych mozolnych badań ogłosił w swojej pracy. W ten sposób wykaz wielu rodzin, względnie osób, które dotychczas nie figurowały w żadnym polskim herbarzu, został po raz pierwszy ogłoszony drukiem. Dla tych rodzin, a także dla całokształtu heraldyki polskiej ta część pracy p. Kruczkowskiego ma bezsprzeczną wartość. Pomimo usterek, które „Poczet“ p. Kruczkowskiego wykazuje, znajdą jednak heraldycy w nim sporo nieznanego dotychczas materjału. Podnieść też należy zacny cel, na który autor przeznaczył czysty dochód z rozsprzedaży swojej broszury, a mianowicie zasilenie kasy Związku b. ochotników W. P. z r. 1920.

Zygmunt Lasocki.

W sprawie wywodów genealogicznych członków P.T.H.

Ogłaszając projekt P. Emila Bieleckiego, członka czynnego P.T.H., popieramy gorąco Jego inicjatywę w przedmiocie rejestrowania wywodów genealogicznych członków P.T.H., co obecnie i w przyszłości ułatwi w dużej mierze poszukiwania genealogiczne.

Redakcja.

Zachodnio-europejskie towarzystwa heraldyczno-genealogiczne dają swym członkom nietylko naukowe publikacje, lecz stawiają także do ich dyspozycji swoje — nierzadko świetnie wyposażone — bibljoteki specjalne tudzież zbiory, zwłaszcza archiwalne. Powinno być naszem najwyższem staraniem stworzyć i przy Polskiem Towarzystwie Heraldycznem taki warsztat pracy naukowej, ułatwiający naszym członkom ich poszukiwania i badania.

Bibljoteka naszego Towarzystwa wzrasta stale, powstaje też archiwum Towarzystwa. Chcąc je wzbogacić w pożyteczny dla badacza materjał, zwracamy się do wszystkich członków Polskiego Towarzystwa Heraldycznego z bardzo usilną prośbą, by zechcieli nadesłać nam swoje wywody genealogiczne od 8, 16, 32, 64 lub więcej przodków—zależnie od materjału, jakim rozporządzają. Przy każdej pozycji wywodu należy powołać źródła, na których jest oną oparta, przy cytowaniu metryk uprasza się podać parafję, tom i stronicę danej księgi metrykalnej. Nadmieniamy, iż rozchodzi nam się o uzyskanie wywodów wszystkich naszych P. T. Członków bez względu na ich pochodzenie — szlacheckie czy inne.

Tuszymy, że apel nasz nie pozostanie bez odpowiedzi, że zdołamy pozyskać jaknajbogatszy materjał, który po odpowiedniem posegregowaniu i stworzeniu indeksu osób, stanowić będzie cenną pomoc przy dawaniu odpowiedzi na liczne zagadnienia, umieszczane w Miesięczniku, a ponadto pozwoli nam zorjentować się, w jakim kierunku idą zainteresowania poszczególnych członków, co ułatwi wzajemną pomoc w poszukiwaniach.

Wywody genealogiczne prosimy uprzejmie nadsyłać na adres: Emil Bielecki—Rzeszów, Krakowska 19 dla systematycznego ułożenia ich oraz zestawienia odpowiedniego indeksu, poczem cały ten materjał zostanie przekazany Archiwum Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.

Emil Bielecki.

Zagadnienia i Odpowiedzi.

Zagadnienie Nr. 215.

Franciszek Klobucziński z Klobuczina został podniesiony do stanu rycerskiego Królestwa Czech w r. 1672. W reskrypcie cesarskim z 3.VIII.1672 r., znajdującym się w oryginale w Archiwum państw. w Pradze zaznaczono, że ojciec Franciszka uzyskał szlachectwo polskie w r. 1632. Ów ojciec miał się nazywać Andrzej Klobuchiky lub Klobusiczky (?) i miał pochodzić z okolic Trenczyna na Węgrzech, skąd przeniósł się do Polski. E. Żernicki (Die Polnischen Stammwappen, Hamburg, 1904, str. 91) podaje, bez przytoczenia źródła, przy herbie Topór nazwisko „Kłobuczyński“. Uprasza się o bliższe dane o tym Andrzeju i jego nobilitacji w Polsce.

Redakcja.

Zagadnienie Nr. 216.

1. Czyim był synem, z kim był ożeniony i kiedy zmarł, Władysław Woroniecki, do roku 1753, tenutarjusz na Bereźnie i Krutniowie na Podolu, od 10.XII.1746 r., starosta grodowy łucki. W jakim stopniu pokrewieństwa był wyżej rzeczony z Władysławem Woronieckim, zm. 1719 r., panem na Maszowie i Radziechowie w z. chełmskiej, stolnikiem wendeńskim?

2. Czyim był synem Maksymiljan Dominik Woroniecki, zm. 12.XI.1797 r., wielokrotnie cytowany w Voluminach Legum, starosta żwinogrodzki i rożnowski, kaw. baw. św. Huberta, podkomorzy nadworny królewski, ożeniony 1765 r., z Anielą Barbarą Miączyńską, wdową po Radziwille?

Jotaem.

Zagadnienie Nr. 217.

Czyją córką, wnuczką i prawnuczką po mieczu i po kądzieli była Anna Romerówna, żona Stanisława z Międzygórza Zakliki, podstolego nowogrodzkiego, a matka Marcina, podstolego latyczowskiego, i Kazimierza Zaklików? (Metr. Szlach. b. Wydz. Kraj. we Lwowie Lib. Maiest. 23 pag. 188—9, Castr. Biec. 96 p. 38—41). Żyła ona w 2-giej połowie XVII w.

Stanisław Oczkowski.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 188.

Wymieniony Wojciech Różycki z braćmi nie wiąże się filjacyjnie ze znaną mi we wszelkich szczegółach rodziną Roliczów z Trojanowych Rożyc Rożyckich, która w XVI w. przeniosła się z Łęczyckiego w Krakowskie, a potem w Sandomierskie i legitymowała się ze szlachectwa w XIX w. w Królestwie Kongr. i Galicji. Ponieważ pochodzenie od Różyckich z Wołynia wydaje się wykluczone, mógłby tylko, o ileby był Roliczem, pochodzić od pozostałych z tej rodziny w Trojanowych Rożycach i występujących w 1611 r. Stanisława i Wojciecha, synów Marka. Prawdopodobniej jednak, o ile wogóle był szlachcicem, był on Porajem lub Doliwą, ale te rodziny. wywodzące się również z Łęczyckiego, nie legitymowały się ze szlachectwa w XIX w. nigdzie poza gub. kijowską i wołyńską. Poszukiwania więc będą bardzo utrudnione, choć zwracam uwagę, że Rożyccy (Poraje i Doliwy) występują w woj. poznańskiem i kaliskiem, a nawet w pomorskiem, już w XVII w. (cf. spisy elektorów królewskich). Przed heroldją pruską legitymowali się w XIX w. tylko Rożyccy h. Szeliga odm. (Siebmacher) z okolic Brodnicy i Lubawy na Pomorzu.

E. Taylor.

Członkowie Polsk. Tow. Heraldycznego.

Przystąpili w charakterze Członków Zwyczajnych do Oddziału Warszawskiego z dniem 1 stycznia 1935 r.

wpłacając wpisowe 5 zł. (do Zarządu Głównego P. T. H.):

Lasocki hr. Kazimierz — Aleja Szucha 16 — Warszawa.
Żaboklicki Jarosław — Mochnackiego 4 — Warszawa.

Składkę członkowską za rok 1935 wpłacili po 24 zł.:

Do Oddziału Warszawskiego: Arkuszewski Kazimierz, Białobrzeski Władysław (12 zł.), Bouffałł Bronisław (12 zł.)., Borkiewicz Seweryn (6 zł za 1934)., Dziadulewicz Stanisław (i za 1934), Glinka Stanisław (za 1934) Gołogórski Leon (12 zł.), Koźmian Jan, Lasocki hr. Kazimierz, Litwinowicz Roman (18 zł. za 1933), Łoziński Bronisław, Związek Polskich Kawalerów Maltańskich (150 zł.), Nowacki Prof. dr. X. Józef, Taczanowski Stanisław (i za 1933 i 1934), Skirmunt Henryk, Żaboklicki Jarosław.

Przypominam i bardzo usilnie proszę p.p. Członków P. T. H., o łaskawe przeczytanie załączonych poprzednio czerwonych upomnień i natychmiastowe wpłacanie zaległych składek za lata ubiegłe i za rok 1935 w wysokości 24 zł. na konto P K O. 21.621 P. T. H. Oddz. Warsz.

Również przypominam, że składnica wydawnictw P. T. H., mieszcząca się w Bibljotece ordynacji hr. Krasińskich, Okólnik 9, Warszawa — sprzedaje wydawnictwa P. T. H. po cenach wyjątkowo ulgowych.

Jerzy Odrowąż-Pieniążek
Skarbnik P. T. H.

Résumés français des articles.

Inscriptions héraldiques du palatinat de Łęczyca au moyen âge par le Dr. T. Piotrowski et le Dr. S. Wdowiszewski.

Suite de la série, comprenant cinq inscriptions, particulièrement abondantes en renseignements héraldiques et généalogiques, datées de 1476 à 1489.

Les origines des Rożycki par le professeur E. Taylor.

Suite de la généalogie de la branche dite de Rożyce Żmijowe (armoiries: Doliwa), du XV-e au XVIII-e siècle, et commencement de la généalogie des propriétaires de Rożyce Fryjowe, à partir de la fin du XIV-e siècle.

Les habitants orientaux de Lwów (Léopol) par Mlle Eugénie Trillerówna.

Parmi les nombreux habitants de Lwów, aux XVI-e et XVII-e siècles, originaires des pays soumis à la domination ottomane, beaucoup portaient le nom de Murad, Murat ou Muratowicz. Les documents inédits qui les concernent et qui se trouvent aux archives municipales de cette ville, permettent de constater que ce nom ou plutôt surnom apparait chez des personnes que n'unissait aucun lien de parenté et qui appartenaient même à des nations différentes: la plupart d'entre eux semblent avoir été des Arméniens.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: **Oskar Halecki**, zastępca: **Zygmunt Wdowiszewski**.
Członkowie komitetu redakcyjnego: **Stanisław Kętrzyński i Józef ks. Puzyna.**
Wydawca: Oddz. Warsz. Pol. Tow. Herald. w osobie S. Kętrzyńskiego.

Druk L. Nowaka w Warszawie, Warecka 12, tel. 244-99.